

مقایسه تطبیقی عملکرد کشورهای مختلف (توسعه یافته و در حال توسعه)

در خصوص ساماندهی بافت های مساله دار شهری

محمد تولایی شیرازی^{۱*}، جلال الدین لطفی عیدویه^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت شهری، دانشگاه آزاد اسلامی شیراز، شیراز، ایران. m_tavalaei1987@yahoo.com

۲- کارشناسی ارشد مهندسی صنایع، دانشگاه آزاد اسلامی شیراز، شیراز، ایران.

چکیده

امروزه مسأله فضا و توسعه پایدار فضایی از جمله مهمترین مسائلی است که مورد توجه مسئولین و برنامه ریزان شهرها قرار گرفته است و بافت های فرسوده ی شهری یکی از بهترین منابع فضایی به شمار می رود. بنابراین به منظور جلوگیری از گسترش افقی شهرها و استفاده بهینه تر از این فضاهای خالی اما فرسوده، مسئولین به فکر بهسازی و ساماندهی آن افتاده اند. در این راستا پژوهش حاضر به بررسی تجربیات کشورهای در حال توسعه و توسعه یافته برای رسیدن به برنامه ای نظام مند جهت ساماندهی و احیاء بافت های فرسوده ی شهری پرداخته که کارایی و کیفیت زیستی و سکونتی گذشته ی خود را از دست داده اند و امروزه به عنوان یکی از موانع اساسی تحقق روش های مدرن مدیریت شهری در شهرسازی و برنامه ریزی شهری به حساب می آیند. روش مورد استفاده از نظر هدف، کاربردی و از لحاظ روش توصیفی است، گردآوری داده ها به روش کتابخانه ای-اسنادی و با بررسی تجربیات کشورهای مختلف در این زمینه صورت پذیرفته است. نتایج حاکی از آن است در کنار مشترک بودن برخی اصول برخی دیگر نیز بومی و مختص آن کشور می باشد و این نکته نباید در بکارگیری این اصول در ایران فراموش شود و نمی توان نسخه واحدی برای تمام نقاط ایران در نظر گرفت بلکه باید اصول بومی متناسب با ویژگی های همان منطقه تدوین گردد.

واژه های کلیدی: در حال توسعه، توسعه یافته، بافت فرسوده، بهسازی، ساماندهی

۱- مقدمه و بیان مسئله ی پژوهش

بافت ها و فضاهای فرسوده یکی از مهم ترین مسائل شهرهای امروزی هستند که به علل مختلف اگر چه هنوز متروک و بلا استفاده نشده اند، اما فاقد کارایی مطلوب و مناسب بوده و به صورت بالقوه و با طراحی متناسب می توانند نقش مهمی بر تجدید ساختار و ارتقای کیفیت فضاهای عمومی شهر ایفا کنند. این فضاها علاوه بر قرارگیری در اطراف و حومه شهرها، بخش های بزرگی از بافت های درونی و مرکزی شهرها را نیز شامل می شوند که این خود ضرورت ساماندهی و رسیدگی هر چه بیشتر و سریعتر به این قبیل فضاها را متذکر می گردد. فرسودگی یکی از مهم ترین مسائل مربوط به فضای شهری است که باعث بی سازمانی، عدم تعادل، عدم تناسب و بی قوارگی آن می شود. فرسودگی عاملی است که به زدودن خاطرات جمعی، افول حیات شهری واقعه ای و شکل گرفتن حیات شهری روزمره ای کمک می کند. [۱] بافت های فرسوده یکی از انواع مختلف بافت های آسیب پذیر شهری هستند که به دلیل فرسودگی کالبدی، برخورداری نامناسب از دسترسی سواره، تاسیسات خدماتی و وجود زیرساخت های آسیب پذیر، ارزش محیطی و اقتصادی پایینی دارند. تحقق عدالت اجتماعی، ایجاد و شکل گیری محیط زیستی امن، ایمن و دلخواه برای زندگی و فعالیت شهروندان در راستای برخورداری از فرصت های برابر زندگی از اهداف کلان سند چشم انداز کشور است که بدون شک، بافت های فرسوده ی شهری، با داشتن مشکلات کالبدی، اجتماعی، اقتصادی و... محیط هایی را برای ناسازگاری با این هدف ایجاد کرده اند. [۲]